

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE VERBO DEI|| scripto & non scripto,|| QVATVOR LIBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, 1599

VD16 B 1607

IV. Adferuntur testimonia ex Testamento veteri pro sententia
Catholicorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53828](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53828)

amissim Scripturarum examinari iubet ; proinde priuato
homines iudices facit in causa fidei, non solum Patrum, sed
etiam Conciliorum, nec vllum omnino relinquit Ecclesie
commune iudicium. Denique MARTINVS KEMNITIVS
in examine 4. sess. Concilij Tridentini, ceterique omnes hu-
ius temporis hæretici, auctoritatem interpretandæ Scrip-
turæ, ab Episcoporum Conciliis, ad priuatorum hominum spi-
ritum deducunt.

*In 1. & 2. Scribit. facit libros
Syluianus. Vide Aug. de ciuit. 1. 3. c. 17*

CAPVT IV.

*Adferuntur testimonia ex Testamento Ve-
teri pro sententia Catholicorum.*

ROBATUR nunc sententia Catholicorum ; po-
mò, testimoniis Testamenti veteris. PRIMVM
testimonium habetur Exod. 18. ibi enim legitur
quod cum cœpisset populus Dei redigi ad quor-
dam formam Ecclesiasticæ Reipublicæ, sedebat Moses tan-
quam princeps & caput illius Ecclesie, & ad omnia dubia cir-
ca legem Domini exorta respondebat, nec homines remitte-
bat ad spiritum aliquem reuelantem. Ibidem ; Cum confite-
tuisset iuxta consilium soceri sui minores magistratus, qui
populum iudicarent, semper tamē sibi referuabat dubia cir-
ca religionem: nimirum vt intelligeremus, vnum esse debere
commune tribunal, à quo omnes petant diuinæ legis inter-
pretationem, & cui omnes simpliciter acquiescant.

Hoc argumentum à quibusdam eludi solet, quod dicunt
Mosen fuisse Principem politicum, non Pontificem, aut
Sacerdotem, cum Aaron esset Pontifex summus. Et pro-
pterea ex hoc loco non posse concludi, iudicium de rebus
fidei pertinere ad Pontifices, sed potius aliquo modo perti-
nere ad Reges. RESPONDEO, Mosen fuisse Pontificem
quidem summum, & Aarone maiorem, non quidem orbis
narium, cui succederetur, is enim vnus tantum esse pote-
rat, & ille erat Aaron, sed extraordinarium à Deo speciali-
ter constitutum, Sicut in nouo Testamento Apostoli om-
nes, non quidem maiores, nec omnino pares, sed tamen ali-
quo modo æquales Petro erant in Ecclesiastica potestate, vt

CYPRIANVS docet in tractatu de simplicitate Prælatorū: cum hoc tamen discrimine, quòd Petrus ordinarius erat pastor totius Ecclesiæ, cui soli succedi debebat, reliqui extraordinarij, quibus non erat in illa potestate succedendum. Quod autem Moses fuerit sacerdos, testatur Dauid cum ait in Psalmo 98. *Moses & Aaron in sacerdotibus eius, & Samuel inter eos, qui inuocant nomen Domini.*

SED, inquit, dicitur sacerdos Moses, quia erat vir primarius, quo modo 2. Reg. 8. legimus, filij Dauid sacerdotes erant. AT CONTRA, quia si hoc loco viri primarij dicerentur sacerdotes, etiam Samuel, qui erat vir primarius, fuisset vocatus sacerdos. Quod tamen non fecit Dauid, qui sciebat, Samuelem non fuisse sacerdotem, sed iudicem tantum: non enim descendit ex familia Aaron, sed Core, consobrini eius, 1. Paralip. 6. Verè autem & propriè fuisse Mosen sacerdotem, patet ex lib. Exodi cap. 28. & 29. vbi Moses exercet omnia munera sacerdotalia. Siquidem sacrificat, docet, consecrat vestes, & quod maius est, Pontificem & sacerdotes inungit & initiat. Quocirca Mosen propriè sacerdotem fuisse, docent omnes ferè veteres; PHILo lib. 3. de vita Mosis extremo; Dionysius cap. 5. Eccles. hierar. Nazianzenus in oratione habita coram Gregorio Nysseno; AVGVSTINVS in Psal 98. Hieronymus lib. 1. in Iouinianum, vbi etiam ostendit, Samuelem non fuisse sacerdotem.

SECVDVM testimonium habetur Deuter. 17. vbi lex generalis fertur: *Si difficile atque ambiguum apud te iudicium esse perspexeris, inter causam & causam, lepram & non lepram, & iudicum intra portas tuas videris Verba Variari; surge, & ascende ad locum, quem elegerit Dominus Deus tuus. Veniesque ad sacerdotem Leuitici generis, & ad iudicem qui fuerit illo tempore, quaresq; ab eis, qui indicabunt tibi iudicij Veritatem. Et facies quodcunque dixerint, qui præsumt loco quem elegerit Dominus, & docuerint te iuxta legem eius, sequerisq; sententiam eorum, nec declinabis ad dexteram, neq; ad sinistram. Qui autem superbierit, nolens obedire sacerdotis imperio, qui eo tempore ministrat Domino Deo tuo, ex decreto iudicis morietur.* Hic etiam valde clarè non remittuntur dubitantes ad spiritum suum, sed ad iudicem viuum, id est, summum sacerdotem.

R 5

Sed

Sed obiicit BRENTIVS, Præceptum esse conditionale quia additur: *Facies quodcumque dixerint, qui præsumunt locum & docuerint te iuxta legem eius.* Videtur enim ex hoc loco colligi, non esse standum iudicio summi sacerdotis, nisi præferat testimonium legis diuinæ. RESPONDEO, Illud: *Et docuerint te, etc.* non esse nisi in editione vulgata, quam Luterani non recipiunt, nec sonare conditionem, sed assertionem siue promissionem: non enim voluit dicere; *Stas iudicio sacerdotis, si docuerit te secundum legem: tunc enim fuissent homines magis dubij & perplexi quam antea: nec opus fuisset ire ad sacerdotem, si ipsi potuissent ex lege Domini per se iudicare causam suam.* Immò tunc non sacerdos fuisset iudex, sed ipsi; quippe qui de sententia sacerdotis iudicaturi erant. igitur illa conditio est, sed promissio. vult enim Dominus iudicum reddere populum, qui sacerdotis iudicio acquiescere quod facit, cum affirmat iudicaturum eum secundum legem suam.

SECUNDO obiicit BRENTIVS, hoc loco non solum sacerdotem, sed ad iudicem etiam remitti eos qui dubitant iudicem autem fuisse politicum principem. RESPONDEO, Nomine iudicis posse hinc intelligi Principem sacerdotum, nam in Hebræo est: *Ascende ad sacerdotes & ad iudicem* quasi diceret, ad concilium sacerdotum, & eorum Principem summum sacerdotem. Dico secundo; si intelligamus nomen iudicis politicum principem, hinc esse distincta officia. Nam sacerdoti tribuitur sententia definitiua, iudici autem executionio in contumaces: *Qui superbierit, inquit, nolens obedire sacerdotis imperio, ex decreto iudicis moriatur.*

TERTIO obiiciunt, hinc non agi de dubiis religionis, sed de politicis. RESPONDEO, falsum esse; nam lex generalis est de omnibus dubiis, quæ ex lege oriebantur. Præterea occasio huius legis fuit propter eos, qui seruiunt Diis alienis, ut patet ex initio capituli. Seruire autem Diis alienis, contra religionem est.

TERTIVM testimonium est Eccles. 12. *Verba sapientum sicut stimuli, & sicut clavi in altum defixi, quæ per magistrorum consilium data sunt à pastore & no. His amplius, fili mi, non requiras.* Hoc loco Salomon docet, non esse ulterius inquirendum, sed acquiescendum penitus, quando sententia data

est à summo pastore, adiuncto præsertim consilio sapientum. Quod si hæc dicuntur de sacerdote veteris Testamenti, quanto magis dici possunt de sacerdote Testamenti noui, qui longè maiores promissiones à Deo accepit?

QUARTVM testimonium est Aggæi 2. *Hac dicit Dominus Deus exercituum; interroga sacerdotes legem. Malach. 2. Labia sacerdotis custodient scientiam, & legem requirent ex ore eius, quia Angelus Domini exercituum est.* Ex quibus verbis intelligimus, non esse priuatorum hominum iudicare de sententia legis Domini, sed sacerdotis, qui cum sit Angelus, id est, nuntius Dei, ad eum pertinet ex officio explicare sententiam Dei.

ACCEDAT VLTIMO illud ex lib. 2. Paralip. cap. 19. vbi sic loquitur ad sacerdotes Rex optimus Iosaphat: *Omnem causam, qua uenerit ad vos fratrum uestrorum, qui habitant in urbibus suis, inter cognationem & cognationem, & ubicunque questio est de lege, de mandato, de caremoniis, de iustificationibus, ostendite eis, ut non peccent in Dominum. Amarias autem sacerdos & Pontifex uester, in his, qua ad Deum pertinent, præsidebit: porro Zabadias filius Ismaël, qui est Dux in domo Iuda, super ea opera erit, qua ad Regis officium pertinent.* Vides hîc, quàm clarè Rex distinguat officium Pontificis ab officio Regis, & soli Pontifici tribuat iudicium de dubiis legis.

CAPVT V.

Idem probatur ex Testamento nouo.

AM verò ex nouo Testamento PRIMVM testimonium est Matth. 16. *Tibi dabo clauas regni cælorum, &c.* Per istas enim clauas non solum intelligitur potestas soluendi à peccatis, sed etiam ab omnibus aliis vinculis, & impedimentis, quæ nisi tollantur, non potest intrari in regnum cælorum. siquidem promissio generalis est; nec dicitur, *Quemcunque soluetis*, sed, *Quodcunque soluetis*, ut intelligamus, nodos omnes, seu legum, dispensando, seu peccatorum, & pœnarum, relaxando, seu dogmatum & controuersiarum, explicando, à Petro, eiusque successoribus solui posse. Sed de hoc loco in 1. lib. de summo Pontifice plura dicemus.

ALTF-